

Kom uit je stoel en word gemeenteraadslid

Het is moeilijk geschikte kandidaten te vinden voor raadswerk. Helaas, want een sterke gemeenteraad is voorwaarde voor goed bestuur, vindt Frits Bloemberg.

Over een klein jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De lokale politiek zou qua afstand het dichtst bij de burger moeten staan, maar toch lopen niet veel burgers er warm voor. Lokale politieke partijen hebben een ongelooflijk moeilijke klus om zich staande te houden en weer voldoende kandidaten te vinden voor de raadsverkiezingen. Momenteel wordt weer volop geworven. Een fikse taak voor de lokale afdelingen, want het vinden van kandidaten die inhoudelijk goed onderlegd zijn, zich sterk kunnen presenteren én tijd willen vrijmaken zijn schaars.

Niet geheel onbegrijpelijk. Raadsleden hebben te maken met een hoge werkdruk en de vergoeding houdt niet over. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) deze maand een campagne start om burgers te enthousiasmeren voor het raadswerk.

Politiek op lokaal niveau blijft een zorgenkindje in Nederland. Het animo om raadslid te worden daalt steeds verder en ongeveer 40 procent van de bijna 10.000 raadsleden in ons land geeft na vier jaar hun zetel op. De vijver waar partijen uit kunnen vissen is ook niet groot. Slechts 2 procent van de bevolking is nog lid van een partij. Dat ook de rijksoverheid aan een sterker lokaal bestuur wil werken bleek onlangs uit de toekenning van rijkssubsidie voor lokale politieke partijen. Dit in navolging van uitspraken van minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken die stelde dat lokale politici beter moeten worden geschoold.

Een kwalitatief goede gemeenteraad is een belangrijke voorwaarde voor goed functioneren van het lokale bestuur. De lokale politiek heeft dan ook een belangrijke taak. De beslissingen die genomen worden kunnen van grote impact zijn op de toekomst en ontwikkeling van een stad of dorp. Een krachtige raad is daarmee in het directe belang van de burgers. Het is gemeenten er dan ook veel aan gelegen om burgers te betrekken bij datgene waar de gemeente over beslist. De gemeenteraad is de belangrijkste belichaming hiervan. Veel burgers zijn helaas niet zo betrokken bij de gemeentelijke politiek. Naar mijn idee komt deze geringe belangstelling voort uit een gevoel van tevredenheid over de manier waarop het is geregeld in Nederland. Veel zaken zijn al in orde, de echte prikkel en urgentie om uit de stoel te komen ontbreekt. Anderen geven er niks om 'omdat het toch nooit wat wordt' en weer anderen hebben echt totaal geen belangstelling voor datgene wat er voor hun besloten wordt.

De mensen die actief zijn in de lokale politiek hebben vaak een lange politiek-gerelateerde achtergrond. Hier is op zichzelf niks op tegen, maar het helpt niet om mensen uit andere sectoren (zoals het bedrijfsleven) te enthousiasmeren voor het raadswerk. Dat weinig externen belangstelling hebben voor het politieke werk is namelijk een veelgehoorde klacht van politieke partijen.

Echte opelevingen in het lokale openbaar bestuur zijn vaak pas te zien bij grote missers: infrastructurele projecten die (gedeeltelijk) mislukken, forse kostenoverschrijdingen of wethouders die opstappen. Dan staat de politiek even volop in de aandacht, om daarna weer betrekkelijk geruisloos aan het werk te gaan. Het moet voor wethouders een grote frustratie zijn dat vaak dergelijke zaken de reden zijn voor veel media-aandacht. Het is echter onderdeel geworden van een maatschappij waarin de burger veel verlangt maar er zelf weinig tegenover stelt.

De complexiteit van de samenleving vraagt om kundige en kwalitatief hoogwaardige politici. Zeker sinds de dualisering is het raadswerk een verantwoordelijke taak die zwaarwegende consequenties kan hebben. Dit blijkt alleen al uit de afgelopen raadsperiode. Nog nooit is het aantal 'gestruikelde' burgemeesters en wethouders zo groot geweest als de afgelopen jaren. De dualisering heeft daarmee nog hogere eisen aan de verantwoordelijkheid en het beoordelingsvermogen van raadsleden gesteld.

Het lokaal bestuur moet roeien met de riemen die het heeft. De ondersteuning van Ter Horst is daarmee een welkome impuls. Het zal een forse uitdaging zijn om zo goed mogelijke kandidaten te scouten voor de afdelingen. Want na de verkiezingen in maart 2010 moeten de kersverse raadsleden bewijzen dat ze kaas hebben gegeten van het politieke werk. En dat is pas de grootste uitdaging.

Frits Bloemberg is trainer en gespreksleider bij Het Debatbureau en geeft communicatieadvies aan gemeenten.